

*Нафъинг агар халққа бешак дурур,
Билки бу нафъ ўзунгга кўпрак дурур.
(Алишер Навоий)*

1

Шоира Дониярова замондошлар хотирасида

**НОМИНГИЗ ҚАЛБЛАРДА
ЯШАЙДИ МАНГУ**

ИНСОНИЙЛИК МУЖАССАМ ОЛИМА

*Дўстова Сурайё Савроновна,
ЖДПИ доцент в/б, ф.ф.ф.д.(PhD)*

Ҳар кишининг руҳи илм бирла қувватланса, шафқатли ва бетамаъ бўлур.

(Сидқий Хондалиқий)

Инсон бу дунёда яшар экан, умри давомида яхши инсонларга рўпара бўлиши ҳам Аллоҳнинг иноятидир. Ҳаёт мени жуда кўп яхши инсонларга дуч келтирган. Бундай инсонлар билан мулоқотда бўлгач, ўзинг ҳам уларга ўхшагинг келади. Ана шундай самимий, очиққўнгил, инсонларга яхшилиқни раво кўрувчилардан бири Шоира Дониярова десам хато бўлмас.

Мен, Шоира опа билан бизнинг факультетга, яъни ўзбек тили ва адабиёти факультетига ишга келган вақtlари танишганман. У кишининг жуда дилкаш, самимий, меҳрибон, бировдан ёрдамни аямайдиган яхши инсон эканлигини эшитгандим, бироқ бирор бир масала, иш юзасидан ҳамсуҳбат бўлмаган эдим. Шоира опа филология фанлари доктори эдилар, жуссалари кичик инсон бўлсаларда, мен учун жуда салобатли кўринардилар. Қандайдир масала ёки мавзу юзасидан суҳбатлашишга ҳайиқар эдим, салобатлари босарди.

Шоира опа билан суҳбатлашишга мушарраф бўлган кунларим азиз устозим, меҳрибон инсоним, илмий раҳбарим Саидбек Рустамович Ҳасанов вафот этиб, дунё қоронғу бўлиб юрган кунларим эди. Қайси олим билан илмий ишимни давом эттиришни ўйлаб, нима қилишни билмай юрган эдим. Бир куни ишхонамиздан чиқиб кетаётсам, Шоира опа ишхонага кириб келаётган эканлар. Ҳаёлимда шу инсондан маслаҳат олсаммикин деган ўй ўтди, ўтди-ю яна сусти босиб саломлашгач, ёнларидан ўтиб кетаётган эдим, ўзлари гап бошладалар. “*Сурайё яхшимсиз, ишларингиз яхшими, илмий иш нима бўлаяпти, илмий раҳбарингизни вафот этганлигини эшитдим, энди нима қилаяпсиз? Сиз илмлисиз, қўлингиздан келадиган ишни ташлаб қўймаслигингиз керак, ўзи шундоқ ҳам илм йўлида кеч ҳаракат қилаяпсиз. Бундай юрманг, бу сўзни ҳар кимга ҳам айтмайман*”, – дедилар. Шунда биринчи марта опанинг ҳар бир нарса ва ҳар бир кишига эътиборли инсон эканлигини ҳис қилдим. Ўзлари гап бошлаганлиги, Аллоҳ у кишига бошқарганлиги сабаб, илмий раҳбарим вафот этгач, нима қилишни билмай юрганганимни ва кимга учрашимни била олмаётганимни дарров айтдим. Шу заҳоти “*машинага юрингчи*”, – дедилар, “*ҳозир чорасини топамиз*”. У киши машина ҳайдардилар, машинасига ўтирдик, энди гапиринг мавзуингиз нима ва қанчалар тайёр, – дедилар. Менинг айтганларимни эшитгач, “*ҳеч қанча ишингиз қолмабди, ҳимояга чиқиш керак. Сизга уч инсонни - Ҳамидулла Болтабоев, Шухрат Сирожиддинов ва Дилором Салоҳийни тавсия қиламан. Ҳозир уччаласизга ҳам телефон қиламиз, улар жуда ишлари кўп инсонлар, қай*

бирлари билан суҳбатлаша олсак, ўша киши раҳбарингиз бўладиларда”, – деб кулиб қўйдилар. Телефон қилдилар, учала инсондан фақат Дилором Салоҳий билан телефонда суҳбатлаша олдилар ва мени тавсия қилдилар. Устоз билан гаплашиб бўлгач, мен аёл киши билан кўпам тиллаша олмаслигимни айтдим. сиз аввал бориб учрашинг, буёғи бир гап бўлар, опа жуда яхши инсон, ҳали менга раҳмат айтасиз, – дедилар. Мен Шоира опа билан хайрлашгач, бир неча кун ўтгач, Аллоҳга таваккал қилиб, Дилором опа Салоҳийга бориб учрашдим. Опани кўришим биланок биринчи ҳаёлимдан ўтган нарса “*жуда истарали экан*”лиги бўлди, сўрашгач, суҳбатлашар эканман мени фариштадек чиройли, гўзал ва яна тили ширин, ҳақиқатдан ҳам илмли инсонни ёнларига юборганларига қойил қолдим ва Шоира опадан миннатдор бўлдим. Шундан сўнг устоз билан бирга ишлай бошладик, матншунослик ва адабий манбашунослик ихтисослигидан филология фанлари бўйича фалсафа докторлиги (PhD) бўйича илмий ишимни ҳимоя қилдим. Ҳимоядан 5 кун аввал автореферат билан Шоира опанинг ёнларига кафедрага кирдим ва авторефератни қўлларига бераётганда чин дилдан ташаккуримни айтиб ҳимоя кунига таклиф этдим. У киши ҳимояга кира олмаслигини, бироқ дуода эканлигини, ёруғ юз билан ҳимоя қилиб олишимни айтиб, буюк инсонларнинг гапларидан мисоллар келтириб, чиройли тилак билдирдилар. Шунда Шоира опадан қаерликсиз, – деб сўрадим, чунки у кишининг қаерлик эканлигини билмасдим. *Самарқандни Ургутиданман, билмасмидингиз бир юртдан эканлигимизни, мен билардим*, – дедилар. Ҳимоя қилаётган куним касалхонада эканлар, буни билмагандим. Устозимнинг айтишларича, ўша куни улар билан гаплашиб табриклабдилар, мен ҳақимда жуда чиройли гаплар айтибдилар, мақтабдилар. Шоира опанинг телеграммда ёзганларини улар вафот этгач, устоз менга кўрсатдилар. Опадан Аллоҳ рози бўлсин, менга қилган яхшиликлари ўзларига юз карра қайтган бўлсин Илоҳим!

Бобурнинг “*Бори элга яхшилик қилгилки мундин яхши йўқ, Ким, дегайлар даҳр аро қолди фалондин яхшилик*” байтини ўқиганмиз, Шоира опа билан қисқа муддат ҳамсуҳбат бўлган бўлсамда, меҳрибон ва жонкуярлиги, атрофидаги инсонларга бефарқ эмаслиги мени ҳайратлантирди. Опа олимликдан аввал инсонийликни биринчи ўринга қўйувчи, инсонга яхшиликларни илинувчи инсон эканлигига гувоҳ бўлдим. Олимликдан олдин одам бўлиш қийинлигини инобатга олганда, Шоира опа ҳақиқий инсон эдилар, буни кафедрасининг кўпчилики аъзолари тасдиқлашса керак.

Шоира опанинг инсоний фазилатлари жуда ҳам кўп эди. Буни зимдан назар солган одам илғаб олиши ниҳоятда осон эди. Опа фазилатларини кўп ҳам кўз-кўз қилмасдилар, назаримда. Кафедрасига кириб қолган вақтларимда баъзан бунинг гувоҳи бўлганман.

Али розияллоҳу анҳу айтадилар: “*Олим киши кечалари қойим, кундузлари рўзадор мужоҳиддан афзалдур. Олим вафот этса, Ислолда бир ёриқ пайдо бўлади. У ёриқни фақат олимнинг ўринбосаригина тўлдирди*”. Қайси толиби илм пири комили – устози сифатларини ўзида ҳам намоён бўлишини орзу қилмайди?! Шоира опанинг шогирдлари ҳам у кишининг

фазилатларини олишга интилаётганларини гувоҳи бўлганман, биргина шогирди Дилдора Ҳакимова билан суҳбатлашганимда устозига илм йўлида ҳавас қилиб, у кишидек бўлишни орзу қилишини айтган эди. Опанинг бундай шогирдлари бисёр, демак, у киши барҳаётдир.

“Ҳаётда яхши инсон бўлиб яшаи ва инсонлар тасаввури ҳамда хотираларида ҳам ана шундай бўлиб гавдаланиши, Яратганнинг суюкли бандаларига насиб этувчи саодатдир”. Назаримда, Шоира опага ҳам ана шундай саодат насиб этган. Филология фанлари доктори Шоира Дониярова том маънода ҳар томонлама шогирдларига ўрناк бўлувчи, уларни ортидан эргаштирувчи, ўткир илм соҳиби, инсонларга яхшиликларни илинувчи, самимий инсон эдилар. **У кишининг руҳлари шод бўлсин ва илоҳим, жойлари “Жаннат ул- фирдавс”да бўлсин!**

АДАБИЁТ ИЛМИНИНГ МАЛИКАСИ

*Маҳамматов Акрам Райимқулович,
ЖДПИ ўқитувчиси*

*Янгилик яратар бир киши,
Баҳраманд бўлади ҳар киши.*

(Халқ мақоли)

Умр мисоли оқар дарё, дейишади. Ҳа, кечагина Шоира опа билан битта илм даргоҳида ишлаган эдик. Бугун эса у киши жисман орамизда йўқ. Аллоҳ таоло ўзи суйган бандаларидан баъзи бирларини юзини нурли, қалбини иймонли, суҳбатда самимийликни, мулоқотда ҳалимлиликни, илмда улуғворликни, шогирдлар тарбиялашда меҳрибонликни жо қилган ҳолда фариштасифат қилиб яратар экан. Юқорида келтирилган барча чин инсоний сифатлар Шоира опада мужассам эди.

Шоира опани 2013 йилдан буён танир эдим. Бир мунча вақт у киши билан бир кафедрада фаолият олиб бордим. 2016 йилда эса отам Райимқул Маҳамматовни (Аллоҳ падари бузрукворимнинг ҳам жойларини жаннатдан қилсин!) операция қилиш керак бўлиб қолди.

Шунда институтдаги ҳамкасбларимдан бири Шоира опанинг турмуш ўртоғи тиббиёт фанлари доктори, профессор Ўрол ака Бегалиевни энг яхши шифокор сифатида тавсия қилишди. Отамни Ўрол аканинг маслаҳатлари асосида операция қилдирдик.

Шундан сўнг, мазкур олимлар оиласи билан яқиндан таниш бўлиб қолдим. 2019 йилдан бошлаб, институт ходимлар билан ишлаш бўлими муҳандиси лавозимида ишлаган вақтим Шоира опа Дониярова ўзбек адабиётини ўқитиш методикаси кафедраси мудири лавозимида фаолият кўрсатар эди. Иш жараёнида Шоира опанинг ўз ишига нисбатан ниҳоятда масъулиятли раҳбар эканлигига кўп бора гувоҳ бўлдим. Опа берилган ҳар

34.	Эшбоева Феруза. Менинг Шоира опам	91
35.	Латофат Ибрагимова. Мен билган ва билмаган олима аёл	92
36.	Соҳиб Бойсинов. Умр ибрати	93
37.	Сурайё Дўстова. Инсонийлик мужассам олима	95
38.	Акрам Маҳамматов. Адабиёт илмининг маликаси	97

ЖОНКУЯР УСТОЗ ВА ФИДОЙИ ИНСОН ШОГИРДЛАРИ ВА ЯҚИНЛАРИ ЭЪЗОЗИДА

39.	Паризод Туропова. “Устозим”гина эмас, онамдек меҳрибоним Онам эдилар	103
40.	Соадат Мамаюсупова. Юксак тафаккур соҳиби ва меҳрибон Устоз	105
41.	Дилдора Ҳакимова. Яхшилар ёди ўчмас бўлади	107
42.	Шохиста Ахмедова. Устозни ёд этиб...	110
43.	Дилноза Артикова. Сизни жуда-жуда яхши кўрардим, УСТОЗ!	112
44.	Гулбахор Қурбонова. Адолатда беназир инсон	113
45.	Ғайрат Исроилов. Қаҳва ичасизми?	116
46.	Соҳиба Хамроева. Сиз ўқинг, илм қилинг!	118
47.	Маъруфжон Абдуғаниев. Ҳурматга муносиб Устоз!!!	119
48.	Санъат Шомуродов. Азиз Устоз, СИЗ доим қалбимиздасиз!!!	121
49.	Севинч Алиева. Жаннат булоқларидан сув ичинг, УСТОЗ!	123
50.	Ўрал Бегалиев. Ҳаётдаги суянчигим, севикли ёрим, умр йўлдошим	127
51.	Фароғат Бегалиева. Овсин эмас, сирдош дардкаш эдилар...	132
52.	Замира Қаюмова. “Эгачимдан қолган эгачи опам” дея суюғувчим синглим	133
53.	Муҳаббат Эргашова. Яхшилар ёди	134
54.	Лобар Рўзиева. Илк учрашув ёхуд ҳаётдаги устозим	136
55.	Алимардон Латипов. Оиламизнинг ғурури, меҳрибоним, ғамхўрим опам	139
56.	Муслима Хурсандовна. Ўчмас хотиралар	141
57.	Шохрух Сатторов. Дунёни кучоқла десалар бориб, ОНАМни кучоқлаб олардим	145
58.	Вали Хурсандов. Ишонганим, суянганим аммажоним!	147